

בר כרסנא: מביא מעות ומחללן על הבניין, ומביא קטורת ומחללן עליהן, ונותנין אותן לאומנין בשכרן. – אותן המעות מה יעשה בהן? – רבי אומר: אומר אני, יינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס שהיו בקיאיין בפיטום הקטורת ובמעשה לחם הפנים. – אמר רבי שמואל בר רב [יצחק]: והן שיהו חייבין להן מעות משעה

אור ל' ישראלים

עליהן את כל הקטורת. הראשונים הביאו את מה שתמהו בירושלמי כאן על משנה זו: "ולא נמצא ההקדש מתחלל על ההקדש?". הם הביאו את מה שתייצו בירושלמי כאן בגרסה שונה מזו שלפנינו: "מביא מעות מן החולין...", ופירשו, שהגזברים לווים מעות מן החולין, ומחללים את הקטורת על אותן מעות של חולין, ונותנים את הקטורת שחיללו לאומנים בשכרם, וחוזרים ולוקחים אותה מהם מתרומת הלשכה, ופורעים את המעות שלוו מתרומת הלשכה, כיוון שלצורך שכר האומנים לוו אותן, והרי האומנים נוטלים שכרם מתרומת הלשכה.

ושואלים: **אותן המעות מה יעשה** (בקטע גניזה (מאן): 'יעשו' בהן? – מה יעשה הגזבר במעות הראשונות של ההקדש שחילל עליהן את הקטורת ונכנסו בקדושה תחת הקטורת?

ומשיבים: **רבי** (רבי יהודה הנשיא, תנא בדור החמישי) **אומר: אומר אני, יינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס שהיו בקיאיין בפיטום** (ריקוח, ערבוב סממנים) **הקטורת ובמעשה לחם הפנים** – אנשי משפחת גרמו היו מומחים בעשיית לחם הפנים שסידרו על השולחן בהיכל, ואנשי משפחת אבטינס היו מומחים בעשיית הקטורת שהקטירו על מזבח הזהב בהיכל, והם היו נוטלים שכרם מתרומת הלשכה, ולכן יינתנו להם בשכרם אותן המעות הראשונות של ההקדש שנכנסו בקדושה תחת הקטורת שבאה מתרומת הלשכה.

בתוספתא יומא ב,ה שנו: של בית גרמו היו בקיאים במעשה לחם הפנים.

ושם ב,ו שנו: של בית אבטינס היו בקיאים בפיטום הקטורת. **ובתוספתא שקלים ב,ו שנו:** בית גרמו היו (כלומר, שהיו) עושים מעשה לחם הפנים, בית אבטינס היו (כלומר, שהיו) עושים מעשה הקטורת, נוטלים שכרם מתרומת הלשכה.

אמר רבי שמואל בר רב [יצחק] (הושלם על פי קטע גניזה (מאן), וכך הוא בנוסח הבבלי של מסכת שקלים) **[(אמורא בדור השלישי): והן (והם) ובקטע גניזה (מאן): 'והוא' שיהו] שיהו (שיהיו) (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים: שהיו) חייבין להן מעות משעה ראשונה – אותן המעות יינתנו לבית גרמו ולבית אבטינס, רק אם מתחילה, כשהופרשו אותן המעות, היו חייבים להם על מה שעשו.**

(שפרסם י' מאן, והוא מכתב שבו העתיק הכותב קטע מהירושלמי שקלים ד,ה (HUCA 14, עמוד 355)): רבי יצחק בר ביסנא (אמורא ארץ ישראל בדור השלישי והרביעי) בשם רבי שמעון חסידא (אמורא ארץ ישראל בדור הראשון או השני): **מביא – הגזבר, מעות – של ההקדש בשווי שכר האומנים של בדק הבית שבנו במקדש שההקדש חייב להם בעד מה שעשו, ומחללן על הבניין** (כן הוא גם בקטע גניזה (מאן). ובנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'ומחללן על הבהמה' (בהמת חולין)) – מחלל את המעות של ההקדש על הבניין שבנו האומנים עבור ההקדש, שהוא של חולין, ועל ידי כך הבניין נעשה קודש והמעות יוצאות לחולין, ומזכה לאומנים את המעות על ידי אחר, **ומביא קטורת – בשווי שכר האומנים, ומחללן (צריך לומר: 'ומחללה',** וכן הוא בראשונים. ובקטע גניזה (מאן): 'ומחללה' **עליהן – מחלל את הקטורת על המעות (מדעת האומנים), ועל ידי כך הקטורת יוצאת לחולין והמעות נכנסות במקומה לקדושה, ונותנין (בנוסח הבבלי של מסכת שקלים: 'ונותן', וכן הוא בראשונים) אותן (צריך לומר: 'אותה', וכן הוא בראשונים. ובקטע גניזה (מאן): 'את הקטרת') – את הקטורת שחילל אותה, לאומנין בשכרן (בקטע גניזה (מאן) נוסף: 'וחוזרין ולוקחין אותו מן האומנין בתרומה חדשה') – ואחר כך הגזבר קונה אותה מהאומנים במעות מהתרומה החדשה, כמו ששינו במשנה. לפי זה, כשאמרה המשנה, שמחללים את הקטורת שהפרישו על מעות של ההקדש, הכוונה היא למעות שחיללו אותן לפני כן.**

לפי הירושלמי לעיל, ההיכל והעזרות באים משיירי הלשכה, וחופן לעזרות באים מלשכת בדק הבית. כשהגזבר צריך לשלם לאומני הבניין את שכרם, הוא מביא מעות משיירי הלשכה או מלשכת בדק הבית ומחללן על הבניין שבנו האומנים, ונותן אותן לאומנים בשכרם. אין נותנים לאומנים בשכרם מעות של ההקדש בלא לחלל אותן, מפני שאין ההקדש מתחלל על שכר המלאכה, כדעת בן עזאי בירושלמי להלן בהלכה הבאה.

ראשונים (רמב"ן ורשב"א וריטב"א ור"ן בבבלי שבועות יב, כתבו, שיש שאין גורסים במשנה: "מפרישין ממנה (מן הקטורת) שכר האומנין...", אלא גורסים: "מפרישין שכר האומנין...", ופירושו: מפרישים ממעות הלשכה את שכר האומנים ומחללים